

Міжнародна наукова конференція

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВИБОРЧОГО ПРАВА
І МЕТОДОЛОГІЯ ЙОГО ВИКЛАДАННЯ
У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ
УКРАЇНИ**

(м. Київ, 22-23 червня 2017 року)

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Київ
2017

Видання здійснене Київським національним університетом імені Тараса Шевченка та Інститутом виборчого права за підтримки Проекту Ради Європи «Реформа виборчої практики в Україні». Тези наукових доповідей, які увійшли до цього видання, не відображають офіційну позицію Ради Європи.

Сучасні проблеми виборчого права і методологія його викладання у вищих навчальних закладах України: Тези доповідей Міжнародної наукової конференції (м. Київ, 22-23 червня 2017 р.) / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – К. : Прінт-Сервіс, 2017. – 390 с.

ISBN 978-617-7069-57-6

До збірника увійшли тези наукових доповідей, присвячені сучасним проблемам виборчого права і методології його викладання у вищих навчальних закладах України. Основні теми конференції: становлення засад виборчого права України; європейський виборчий доробок та його викладання у європейських університетах; методологія викладання виборчого права у вищих навчальних закладах України.

Видання розраховане на фахівців у галузі конституційного, зокрема, виборчого права – науковців, викладачів, аспірантів, студентів юридичних спеціальностей, політиків, експертів та фахівців-практиків з питань виборчого права та виборчого процесу.

Редколегія: Гриценко І. С., доктор юридичних наук, професор; Ключковський Ю. Б., кандидат фізико-математичних наук, доцент; Марцеляк О. В., доктор юридичних наук, професор; Стрельцова О. В., кандидат юридичних наук, доцент.

Адреса редколегії: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, юридичний факультет (кафедра конституційного права), 01601, м. Київ, вул. Володимирська, 60. Телефон: (044) 235-43-27, e-mail: const_pravo@univ.net.ua

ISBN 978-617-7069-57-6

Редколегія може не поділяти погляди, викладені у збірнику. Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за їх зміст. Тези друкуються в авторській редакції.

© Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2017
© Інститут виборчого права, 2017

Література:

1. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII (в редакції від 20.04.2017) [Електронний ресурс] // Офіційний портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>.

2. Закон України «Про Державний реєстр виборців» від 22 лютого 2007 року № 698-V (в редакції від 01.014.2017) [Електронний ресурс] // Офіційний портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-16>.

3. Обліковано 1 584 472 переселенці – Мінсоцполітики [29 травня 2017 року] [Електронний ресурс] // Офіційний портал Міністерства соціальної політики України. – Режим доступу: <http://www.msp.gov.ua/news/13259.html>.

4. Крамаренко О. Вигнанці в рідній державі : Патріоти Донбасу, на відміну від своїх земляків-сепаратистів, позбавлені виборчого права в Україні // Галичина. – 2015. – 19 жовтня.

5. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України (щодо виборчих прав внутрішньо переміщених осіб та інших мобільних всередині країни громадян), реєстр. № 6240, внесений народними депутатами України 27 березня 2017 року. [Електронний ресурс] // Офіційний портал Верховної Ради України. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61425.

Джуган В. В.

*викладач кафедри конституційного права
та порівняльного правознавства*

Ужгородського національного університету

ДЕРЖАВНЕ ФІНАНСУВАННЯ ВИТРАТ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ НА ПЕРЕДВИБОРНУ АГІТАЦІЮ В УКРАЇНІ ТА ЛИТОВСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Система фінансування політичних партій в Україні за останній рік зазнала істотних змін. Зокрема, це положення Закону України «Про політичні партії в Україні» [1], які набули чинності 1 липня 2016 року, щодо державного фінансування політичних партій. Державне фінансування політичних партій, незважаючи на досить тривалу та успішну практику його застосування у країнах Європейського Союзу, для України є новим явищем, яке потребує детальних наукових досліджень. Відповідно до статті 17¹ Закону України «Про політичні партії в Україні», за рахунок коштів державного бюджету фінансується статутна діяльність політичних

партій, не пов'язана з їхньою участю у виборах народних депутатів України, виборах Президента України і місцевих виборах, та витрати політичних партій, пов'язані з фінансуванням їхньої передвиборної агітації під час чергових та позачергових виборів народних депутатів України.

Необхідно відзначити, що низка вчених здійснюють вивчення проблематики фінансування політичних партій через призму розподілу такого фінансування на два види: фінансування поточної діяльності політичних партій та фінансування виборчих кампаній політичних партій [2; 3]. Так, О.В. Романенко з цього приводу зауважує, що для правового регулювання фінансування поточної діяльності партій використовується переважно приватноправовий метод, значно ширше застосуються диспозитивні норми. На відміну від законів про вибори, які закріплюють вичерпний перелік джерел формування коштів виборчих фондів, закон про партії інколи може допускати поточне фінансування партій за рахунок не передбачених ним, але не заборонених законом надходжень [2, с. 53-54]. Хоча, зрештою, вчений і визнає, що фінансування поточної партійної діяльності і виборчих кампаній вимагає в своїй принциповій основі однакового регулювання в рамках конституційного законодавства з використанням переважно публічно-правових норм [2, с. 7].

Стаття 17⁴ Закону України «Про політичні партії в Україні» передбачає, що політична партія має право на відшкодування витрат, пов'язаних з фінансуванням своєї передвиборної агітації на виборах народних депутатів України, якщо на останніх чергових або позачергових виборах народних депутатів України така партія взяла участь у розподілі депутатських мандатів. Таке відшкодування здійснюється у розмірі фактично здійснених політичною партією витрат, але не більше максимального розміру виборчого фонду політичної партії, кандидати у народні депутати України від якої зареєстровані у загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі, встановленого Законом України «Про вибори народних депутатів України» [4].

Центральна виборча комісія на підставі остаточного фінансового звіту про надходження та використання коштів виборчого фонду політичної партії, не пізніш як у шістдесятиденний строк з дня офіційного оприлюднення результатів виборів приймає рішення про відшкодування політичній партії витрат, пов'язаних з фінансуванням її передвиборної агітації, або про відмову в такому відшкодуванні. Кошти для відшкодування політичним партіям витрат, пов'язаних з фінансуванням їхньої передвиборної агітації, передбачаються законом про Державний бюджет України на рік, наступний за роком проведення виборів народних депутатів України. Головним розпорядником коштів для відшкодування політичним партіям витрат, пов'язаних з фінансуванням їхньої передвиборної агітації є Центральна виборча комісія.

У Литовській Республіці порядок відшкодування витрат політичним партіям, які понесені ними на передвиборну агітацію регламентується Законом «Про фінансування політичних партій, виборчих кампаній та фінансовий контроль» [5]. Слід відзначити, що законодавство Литви оперує таким поняттям, як «державна компенсація частини видатків на політичну кампанію», тобто тут спостерігається більш широкий підхід до цього питання, оскільки йдеться про всю виборчу кампанію, а не тільки про передвиборну агітацію як складову такої кампанії. Так, стаття 17 вказаного Закону Литви передбачає, що витратами на фінансування політичної кампанії визнаються витрати, понесені учасником політичної кампанії в період політичної кампанії, і прийняті ним на себе зобов'язання, призначені для:

- виготовлення політичної реклами або інших агітаційних матеріалів або їх поширення через будь-які засоби інформації або будь-яким іншим публічним способом;
- виплат казначею політичної кампанії для виконання ним своїх функцій;
- аудиторського супроводження політичної кампанії;
- оренди нерухомого або рухомого майна, необхідного для здійснення політичної кампанії;

- оплати засобів зв'язку, харчування та розміщення добровольців політичної кампанії, представників з виборів від політичної партії, кандидата або спостерігачів за ходом виборів.

Водночас витратами на політичну кампанію не вважаються: витрати політичних партій, претендентів, кандидатів, ініціаторів референдуму, опонентів референдуму, понесені за договорами про надання юридичних послуг; витрати, призначені для сплати виборчої застави; витрати, призначені для поїздок (транспорту і розміщення) претендента, кандидата у виборчий округ; витрати на оплату приміщень політичної партії і роботи персоналу, якщо такі витрати є звичайними для цієї політичної партії не в період політичної кампанії.

Закон Литовської Республіки «Про фінансування політичних партій, виборчих кампаній та фінансовий контроль» передбачає, що Головна виборча комісія після перевірки звітів про фінансування політичних кампаній, оцінки звіту аудитора, якщо такий звіт є обов'язковим, протягом 15 днів з дня надходження цих звітів визначає кількість висунутих політичними партіями кандидатів і списків кандидатів у відповідних виборчих округах, що отримали не менше ніж по 3% голосів виборців, які брали участь у виборах, загальну кількість коштів, витрачених на фінансування політичної кампанії, а також встановлює, чи не залишилися боргові зобов'язання, пов'язані з політичною кампанією. Політичним партіям, які відповідають вищезазначеним вимогам, компенсується до 25% витрат на політичну кампанію. Асигнування державного бюджету, призначені для компенсації частини витрат на політичну кампанію, розподіляються між політичними партіями, що мають право на таку компенсацію, пропорційно до їх витрат на політичну кампанію, шляхом компенсації однакової частини понесених витрат. Розмір виділених політичній партії асигнувань державного бюджету, призначених для компенсації частини витрат на політичну кампанію, в установленому порядку визначає Головна виборча комісія.

Отже, законодавство як України, так і Литовської Республіки передбачає компенсацію політичним партіям витрат на

передвиборну агітацію за рахунок державного бюджету та досить детально його регламентує, проте підходи до передумов та порядку такого відшкодування досить суттєво відрізняються.

Література:

1. Про політичні партії в Україні: Закон України від 5 квітня 2001 р. [Електронний ресурс] // Офіційний портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>.
2. Романенко О.В. Финансирование политической партий в России: конституционно-правовые проблемы : дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. – М., 2004. – 197 с.
3. Обушний С.М. Фінансове забезпечення діяльності політичних партій в Україні : дис. ... канд. економ. наук : 08.00.08. – К., 2007. – 186 с.
4. Про вибори народних депутатів України : Закон України від 17 листопада 2011 р. [Електронний ресурс] // Офіційний портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4061-17>.
5. Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo bei finansavimo kontrolės : [statymas Lietuvos Respublikos 2004 m. rugpjūčio 23 d. Nr. IX-2428 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.CF812DA6E814>.

Дзюба В. Т.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права та кримінології
юридичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка*

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ КОРУПЦІЇ В КОНТЕКСТІ ІНСТИТУТУ СПВУЧАСТІ У ЗЛОЧИНАХ ПРОТИ ВИБОРЧИХ ПРАВ

В період нового світотворення проблема визначення світової системи взаємовідносин людина – держава – суспільство є тією основою, фундаментом, на якому створюється та розвивається система взаємовідносин у соціумі. Саме в ньому мають проявлятися і проявляються здатність людини як мислячої сутності до порядку, системності, в якій добро має бути домінуючим, а зловживання

ЗМІСТ

ВІТАННЯ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ АНДРІЯ ПАРУБІЯ	3
ПРИВІТАЛЬНЕ СЛОВО РЕКТОРА КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА Л. В. ГУБЕРСЬКОГО	5

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Адашис Л. І. ДОСТРОКОВЕ ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ДЕПУТАТА МІСЦЕВОЇ РАДИ: БОРОТЬБА ІНІЦІАТИВИ ВИБОРЦІВ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ВОЛІ ПАРТІЇ.....	8
Афанасьєва М. В. СОЦІОІНЖЕНЕРНИЙ ПІДХІД ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ВИБОРЧОЇ СФЕРИ.....	12
Баймуратов М. О., Кофман Б. Я. МІЖНАРОДНІ ВИБОРЧІ СТАНДАРТИ І ВИБОРЧЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ.....	16
Бальцій Ю. Ю. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВИБОРЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА СТОСОВНО ВИБОРІВ СІЛЬСЬКИХ, СЕЛИЩНИХ, МІСЬКИХ ГОЛІВ.....	21
Бандурка О. М. ДО ДЕЯКИХ ПИТАНЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИБОРІВ ДО РАД ОБ'ЄДНАНИХ ГРОМАД.....	26
Батан Ю. ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА: ПОЕЛЕМЕНТНИЙ ПІДХІД І ВИБОРЧЕ ПРАВО.....	30
Богашева Н. В. ДО ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ ОСОБИ В КОНТЕКСТІ ВИБОРЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	35
Богашов О. А. ЦІЛЬОВА АУДИТОРІЯ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ ВИБОРЧОГО ПРАВА ТА ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ: ПРАВОВІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ.....	41
Боняк В. О. ПРОБЛЕМИ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ ТА МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	45
Бориславський Л. В. ПАРЛАМЕНТСЬКА ВИБОРЧА СИСТЕМА В УКРАЇНІ: ПОТРЕБА ЗМІНИ ЧИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ?.....	49
Васильченко О. П. ДО ПИТАННЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ГЕНДЕРНИХ КВОТ У ВИБОРЧОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ.....	54
Греченко В. А. МІРКУВАННЯ ІЄРЕМІЇ БЕНТАМА ЩОДО БІКАМЕРАЛІЗМУ: ПОГЛЯД ІЗ СЬОГОДЕННЯ.....	59
Deshko L. M. THE IMPACT OF EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS JUDGMENTS ON THE TRANSFORMATION OF THE MECHANISM OF CONSTITUTIONAL AND LEGAL PROVISION OF THE RIGHT TO FREE ELECTIONS.....	63
Дерев'янюк С. М. ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ВИБОРЧИХ ПРАВ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ	67

Джуган В. В. ДЕРЖАВНЕ ФІНАНСУВАННЯ ВИТРАТ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ НА ПЕРЕДВИБОРНУ АГІТАЦІЮ В УКРАЇНІ ТА ЛИТОВСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ	72
Дзюба В. Т. ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ КОРУПЦІЇ В КОНТЕКСТІ ІНСТИТУТУ СПІВУЧАСТІ У ЗЛОЧИНАХ ПРОТИ ВИБОРЧИХ ПРАВ.....	76
Захарченко П. П. ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА ТА ВЕРХОВЕНСТВО ЗАКОНУ: СПІВВІДНОШЕННЯ НА ТЛІ ТОТАЛІТАРНОГО МИНУЛОГО УКРАЇНИ.....	81
Клочко А. М., Марчук М. І. ВПЛИВ ВИБОРЧОЇ СИСТЕМИ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА НА ВЗАЄМОДІЮ ДЕРЖАВНИХ ІНСТИТУЦІЙ.....	86
Ключковський Ю. Б. ПРИНЦИПИ ВИБОРЧОГО ПРАВА ЯК ОСНОВА ВИКЛАДАННЯ КУРСУ ВИБОРЧОГО ПРАВА.....	91
Ковальчук Ю. І. ЩОДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИБОРЧИХ ПРАВ.....	102
Костенко О. Б. ЕВРИСТИЧНІ ЗАСАДИ ДОКТРИНИ ВИБОРЧОГО ПРАВА.....	104
Костицький В. В., Суходольська А. А. ЄВРОПЕЙСЬКІ СВОБОДИ ЯК ВИБІР УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ У КОНТЕКСТІ ТЕОРІЇ РОЗПОДІЛУ ВЛАДИ.....	109
Кравченко В. В. ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН З ПРОБЛЕМАТИКИ ВИБОРЧОГО ПРАВА У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	113
Кравцова З. С. ОКРЕМІ АСПЕКТИ МЕТОДОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ВИБОРЧОГО ПРАВА УКРАЇНИ.....	118
Кудрявцева О. М. ПЕРСПЕКТИВИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ВИБОРЧОГО ПРАВА У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ.....	123
Левус А. М., Марченко М. В. ЗАСТОСУВАННЯ ШВЕДСЬКОЇ ПРАКТИКИ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАГАТОРІВНЕВОЇ ПРОПОРЦІЙНОЇ ВИБОРЧОЇ СИСТЕМИ В КОНТЕКСТІ КОДИФІКАЦІЇ ВИБОРЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ.....	127
Ленгер Я. І. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ВИБОРЧИХ ПРАВ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ.....	130
Лотюк О. С. АБСЕНТЕІЗМ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РОЗВИТОК НОВИХ КОНСТИТУЦІЙНИХ ФОРМ ДЕМОКРАТІЇ.....	134
Магновський І. Й. УТВЕРДЖЕННЯ РЕФЕРЕНДНОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТИВ.....	138
Марченко М. В. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ УЧАСТІ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ В ПРОЦЕСІ КОДИФІКАЦІЇ ВИБОРЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	142
Марцеляк О. В. ОНТОЛОГІЧНИЙ ВИМІР СУЧАСНОГО ОБ'ЄКТИВНОГО ВИБОРЧОГО ПРАВА: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ.....	146

Наукове видання

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВИБОРЧОГО ПРАВА
І МЕТОДОЛОГІЯ ЙОГО ВИКЛАДАННЯ
У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ**

**Міжнародна наукова конференція
ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
(м. Київ, 22-23 червня 2017 року)**

Збережено авторський стиль та орфографію

Комп'ютерна верстка – Є. Цвєлих
Дизайн обкладинки – М. Циронян

Підписано до друку 16.06.2017 р.
Авт. друк. арк. 18,5. Обл.-вид. арк. 18,7.
Формат 60х90/8
Наклад 300 прим. Зам. 17-033

ДП «Прінт-Сервіс»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК № 3655 від 24.12.2009 р.
Київ, вул. Ялтинська, 14